

ΝΕΟ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΥΝ ΑΘΗΝΑ-ΣΟΦΙΑ ΜΕ Ε.Ε.

Η στρατηγική συμμαχία Ελλάδος-Βουλγαρίας εξακολούθησε φέτος σε όλα τα επίπεδα: άμυνα, ενέργεια, τρομοκρατία, κάθετοι οδικοί άξονες, λιμάνια κ.α. Οι επαφές κατά τους τελευταίους έξη μήνες ήσαν πυκνές σε ανώτατο επίπεδο. Η σχέση των δύο υπουργών Εξωτερικών είναι τόσο στενές ώστε ο Νίκος Κοτζιάς αποκαλεί χαϊδευτικά Ζαχαριάδη την ομόλογό του Αικατερίνα Ζαχαρίεβα. Ήταν ο πρώτος που την συνεχάρη τηλεφωνικά στις 5 Μαΐου, αμέσως μετά την ορκωμοσία της. Τότε τα Μ.Μ.Ε. της Σόφιας ανέφεραν μεταξύ άλλων: «Στην τηλεφωνική συνομιλία τους οι δύο υπουργοί εξέτασαν τα επόμενα βήματα της στενής ελληνοβουλγαρικής συνεργασίας. Μάλιστα, οι δύο πλευρές τονίζουν πως οι άριστες διμερείς σχέσεις των δύο κρατών και η πολυεπίπεδη συνεργασία τους αποτελεί άξονα σταθερότητας και επικοινωνιακής συνεργασίας στα Βαλκάνια, μια περιοχή της Ευρώπης που ταλανίζεται από την πολιτική αστάθεια. Σημειώνεται πως η συνομιλία των δύο υπουργών εντάσσεται στη πολυεπίπεδη και ενεργή εξωτερική πολιτική της Ελλάδας».

Μετά ένα μήνα, στις 23 Ιουνίου ο Βούλγαρος Πρόεδρος της Δημοκρατίας Ρούμεν Ράντεφ επισκέφθηκε επίσημα την Αθήνα, όπου διεκήρυξε: «Η Βουλγαρία και η Ελλάδα έχουν μια στρατηγική εταιρική σχέση στις διμερείς σχέσεις και εντός της Ε.Ε. και του ΝΑΤΟ. Οι δύο χώρες μπορούν να αποτελέσουν στα Βαλκάνια παράδειγμα φιλικών σχέσεων που βασίζονται στις κοινές ευρωπαϊκές αξίες».

Στις 5 Σεπτεμβρίου ο Βούλγαρος Πρωθυπουργός Μπόϊκο Μπορίσοφ, συνοδευόμενος από τον Αντιπρόεδρό του Τόμισλαβ Ντόντσεφ και τον υπουργό Μεταφορών, συναντήθηκε στην Καβάλα με τον Έλληνα ομόλογό του Αλέξη Τσίπρα. Εκεί την επομένη, επί παρουσία των Πρωθυπουργών, οι δύο υπουργοί Μεταφορών υπέγραψαν Μνημόνιο Συμφωνίας το οποίο προβλέπει την κατασκευή ενός μεγάλου ευρωπαϊκού στρατηγικού διαδρόμου, που, όταν περατωθεί, θα αναβαθμίσει κατακόρυφα την γεωπολιτική θέση και λειτουργία όλης της περιοχής. Βάσει αυτού μια διπλή ηλεκτρική γραμμή θα συνδέσει μεταξύ τους τα λιμάνια Θεσσαλονίκης, Καβάλας και Αλεξανδρούπολης στο Αιγαίο με τα βουλγαρικά λιμάνια Μπουργκάς και Βάρνας στον Εύξεινο Πόντο και Ρούσε στον Δούναβη. Όλα τα λιμάνια θα αναβαθμισθούν. Το έργο παρακάμπτει τα Στενά των Δαρδανελίων, καταργεί την έως τώρα δεσπόζουσα θέση της Τουρκίας, επιταχύνει την κίνηση των φορτίων από/προς Ρουμανία, Ρωσία, Ουκρανία, Γεωργία και Αζερμπαϊτζάν, προσφέρει υψηλή προστιθέμενη αξία και αναμένεται να προσελκύσει μεγάλους επενδυτές από τη Μέση Ανατολή, την Κίνα, τη Ρωσία και άλλες σημαντικές αγορές. Το βουλγαρικό τμήμα θα κοστίσει περίπου 1 δις. ευρώ και το ελληνικό περίπου 4 δις. Σύντομα, ανακοινώθηκε νέα συνάντηση των δυο Πρωθυπουργών στην Βάρνα για το ίδιο πρόγραμμα.

Η Σερβία συμπληρώνει το δίκτυο διότι αποτελεί την χερσαία πύλη προς την Ευρώπη μέσω Ουγγαρίας ενώ ταυτόχρονα θεωρεί στρατηγικής σημασίας την σιδηροδρομική σύνδεσή της με την Θεσσαλονίκη. Στις 6 Οκτωβρίου συναντήθηκαν στο Βελιγράδι οι υπουργοί Μεταφορών των δύο χωρών και ανακοίνωσαν ότι ο εκσυγχρονισμός του Ευρωπαϊκού Διαδρόμου 10 είναι στρατηγικού ενδιαφέροντος για τις δύο χώρες. Η Σερβίδα υπουργός Ζοράνα Μιχαϊλοβιτς δήλωσε μετά την συνάντησή της με τον Έλληνα ομόλογό της Χρήστο Σπρίντζη: «Δεν αρκεί να έχουμε μόνο ένα σύγχρονο τρένο από το Βελιγράδι στη Βουδαπέστη. Είναι εξαιρετικά σημαντικό να εκσυγχρονίσουμε το δρόμο προς το Νότο. Ο εκσυγχρονισμός της σιδηροδρομικής διαδρομής από τη Σερβία μέσω της ΠΓΔΜ προς την Ελλάδα είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Η μεταφορά των φορτίων θα κερδίσει χρόνο και θα αυξήσει την ανταγωνιστικότητα των σερβικών εταιρειών».

Παράλληλα στο Κράτος των Σκοπίων ολοκληρώνονται κάθετοι και οριζόντιοι διεθνείς οδικοί άξονες, που συμπληρώνουν τον γενικό Βαλκανικό Διάδρομο.

Όλα αυτά τα Δίκτυα στα Βαλκάνια έχει σχεδιάσει και χρηματοδοτεί η Ε.Ε. Παραμένει, συνεπώς, αναπάντητο το ερώτημα του απλού παρατηρητή αν η Ε.Ε. αντιλαμβάνεται ή μήπως επιδιώκει το γεγονός ότι με όλα αυτά τα Δίκτυά της η Μόσχα θα κινήσει ταχύτερα και ασφαλέστερα το εμπόριό της προς/από την Ευρώπη. Μήπως επιδιώκεται ο πλήρης έλεγχος της Ρωσίας ή ένα στρατηγικό αντάλλαγμα της;

Εντωμεταξύ στις 7 Σεπτεμβρίου συνεκλήθη στην Αλεξανδρούπολη το πρώτο φόρουμ πετρελαίου και φυσικού αερίου όπου συναντήθηκαν οι υπουργοί Ενέργειας Ελλάδος, Βουλγαρίας και Σερβίας που συμφώνησαν να εμβαθύνουν τη συνεργασία τους στο δίκτυο έργων που εγγυώνται την ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Η υπουργός Ενέργειας της Βουλγαρίας τόνισε ότι ο κάθετος αγωγός φυσικού αερίου μεταξύ Βουλγαρίας- Ελλάδος έχει στρατηγική σημασία διότι θα επιτρέψει στις βαλκανικές χώρες να διαφοροποιήσουν τις πηγές του φυσικού αερίου. Κεντρικός παίκτης, προς το παρόν, παραμένει η Ρωσία.

Στις 5 Οκτωβρίου συνήλθαν στη Θεσσαλονίκη οι υπουργοί Εξωτερικών, Δημόσιας Τάξης και Εσωτερικών Ελλάδος, Βουλγαρίας, Σκοπίων και Αλβανίας. Μεταξύ άλλων συζήτησαν κυρίως την στενότερη συνεργασία τους στην κοινή αντιμετώπιση των μεταναστευτικών ροών και στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος. Συμφώνησαν να συντονίσουν την ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών ώστε να πετύχουν άμεση αντίδραση και πρόληψη. Διμερείς συνομιλίες είχαν παράλληλα αρμόδιοι υπουργοί της Ελλάδος και της Βουλγαρίας οι οποίοι τόνισαν δημόσια ότι η επιχειρησιακή συνεργασία των δύο χωρών είναι σε πολύ υψηλό επίπεδο και εφαρμόζονται οι καλύτερες ευρωπαϊκές πρακτικές από τις αρχές του 2016. Ειδικές δυνάμεις των δύο χωρών έλαβαν μέρος σε κοινή εκπαιδευτική άσκηση για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας στα σύνορα.

Παράλληλα οι Ένοπλες Δυνάμεις των δύο χωρών συνεργάζονται στενά και μετέχουν συχνά σε πολυεθνικές ασκήσεις του ΝΑΤΟ στην Ανατολική Βουλγαρία.

Στις 26-27 Οκτωβρίου συνήλθε στη Σόφια η Υπουργική Συνάντηση ΕΕ-Δυτικών Βαλκανίων για τη Δικαιοσύνη και τις Εσωτερικές Υποθέσεις. Έξη ημέρες ενωρίτερα ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων Νικόλαος Βούτσης επισκέφθηκε επίσημα τη Σόφια προσκεκλημένος του ομολόγου του Ντίμιταρ Γκλάβτσεφ.

Η Ελλάδα είναι ο τέταρτος μεγαλύτερος επενδυτής στη Βουλγαρία, μετά την Αυστρία, την Ολλανδία και τη Γερμανία. Το 2016 οι ελληνικές επενδύσεις στη Βουλγαρία ανήλθαν σε 2,5 δις ευρώ, αυξημένες κατά 100 εκ., σε σχέση με το 2015, και το διμερές εμπόριο αυξήθηκε κατά 7%. Η Βουλγαρία και η Ρουμανία είναι τα φτωχότερα κράτη μέλη της Ε.Ε. Σύμφωνα με την Eurostat, η Βουλγαρία έχει το χαμηλότερο μέσο ωρομίσθιο στην Ε.Ε, που αγγίζει μετά βίας τα 4,40 ευρώ. Ακολουθούν η Ρουμανία με 5,50 ευρώ, η Λιθουανία με 7,30, η Λετονία με 7,50, η Ουγγαρία με 8,30 και η Πολωνία με 8,60. Κατά το τέταρτο τρίμηνο πέρσι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Βουλγαρίας ήταν 1.849 ευρώ. Η ανεργία, όμως, παραμένει χαμηλή στο 6,7% και στα 214.00 άτομα ενώ πέρσι μειώθηκε κατά 1,2% και 46.000 άτομα.

N. I. Μέρτζος